

KARTA PRZEDMIOTU

1. Informacje wstępne

Nazwa przedmiotu	Biologiczne podstawy zachowań cz. II
Wydział	Wydział Nauk Społecznych i Filologii
Kierunek	Psychologia
Specjalność/Ścieżka specjalizacyjna	—
Poziom PRK	7 PRK
Poziom kształcenia	jednolite studia magisterskie
Forma studiów	studia stacjonarne
Grupa zajęć	—
Liczba punktów ECTS	3
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Liczba godzin ogółem	28 godz.
Cykl dydaktyczny	2024/2025 zimowy
Semestr studiów	2
Rok studiów	1
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Rok realizacji	2024/2025
Język wykładowy	polski
Osoba odpowiedzialna za przedmiot	dr hab. Wojciech Solecki (e-mail: wsolecki@uafm.edu.pl)

Semestr, liczba punktów ECTS, rodzaj zajęć, liczba godzin w planie studiów

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	ECTS
2	14 godz.	14 godz.	3

2. Cele przedmiotu

C1	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów psychologii z podstawowymi pojęciami z zakresu szeroko rozumianej neurobiologii i neuropsychologii [w tym neuropsychologii klinicznej], przedstawienia szeregu podstawowych mechanizmów biologicznych determinujących zachowanie [m.in. motywacje, procesy poznawcze i świadomość], oraz wskazanie najważniejszych przykładów psychopatologii związanej z funkcjonowaniem ośrodkowego układu nerwowego [ze zwróceniem uwagi na elementy diagnostyki neurobiologicznej i neuropsychologicznej], omawianych w świetle najnowszych badań z dziedziny neuronauki [neuroscience]. Zdobyta wiedza dotycząca neuroanatomii i fizjologii organizmu jest kluczowym elementem mającym posłużyć do lepszego rozumienia podstawowych zjawisk psychicznych człowieka w stanie fizjologicznym organizmu jak i w jego patologii

3. Wymagania wstępne

brak

4. Opis efektów uczenia się

W1	Wiedza: Posiada podstawową wiedzę o strukturze i funkcjonowaniu ośrodkowego układu nerwowego jako biologicznej determinanty zachowania, ze szczególnym uwzględnieniem najważniejszych procesów psychicznych, w tym procesów motorycznych, percepcji, procesów poznawczo-emocjonalnych i motywacyjnych, funkcji wykonawczych, mowy. Potrafi wyjaśnić zachowanie w kategoriach funkcjonalnych układu nerwowego i podać najważniejsze struktury mózgu z nim związane. Zna i rozumie podstawowe funkcje fizjologii procesów zachodzących w układzie nerwowym i ich znaczenie dla interakcji ze środowiskiem zewnętrznym. Zna podstawowe układy neurotransmisji i ich rolę w modulacji przebiegu procesów psychicznych oraz efekty behawioralne zaburzenia neuroprzekątnictwa mózgu przejawiające się w patologii / neurodegeneracji OUN	EUK7_W4
U1	Umiejętności: Zna podstawowe pojęcia z neurobiologii i potrafi się nimi prawidłowo posługiwać. Potrafi samodzielnie znaleźć i opracować najważniejsze informacje dotyczące przebiegu procesów neurobiologicznych i prawidłowo powiązać je z zachowaniem. Potrafi zidentyfikować najważniejsze struktury układu nerwowego i opisać w sposób zrozumiały ich funkcje w stanie fizjologicznym i patologii	EUK7_U1
U2	Umiejętności: Potrafi przygotować prezentację multimedialną zawierającą rzetelny przegląd wiadomości z zakresu neurobiologii, uwzględniając różne źródła i teorie, jak i najnowsze doniesienia naukowe z obszaru opracowywanego zagadnienia	EUK7_U2
K1	Kompetencje społeczne: Posiada świadomość współzależności pomiędzy zachowaniem a procesami neurobiologicznymi. Posiada świadomość determinacji nerwowej zachowań ludzkich zarówno w stanie fizjologicznym jak i w patologii. Posiada szacunek dla osób dotkniętych niepełnosprawnością, chorujących somatycznie i psychicznie. Rozumie istotę rzetelności badań naukowych oraz rozumie podstawowe zasady etyki badań naukowych dotyczących układu nerwowego	EUK7_KS4

5. Treści programowe

Wykład (14 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 2)

Wyk1	1. Historia rozwoju metod badań nad mózgiem. Ewolucja układu nerwowego u kręgowców. Problematyka umysł-ciało-świadomość. Zarys budowy mikro- i makrostrukturalnej układu nerwowego. [2 godz.] 2. Neurochemia mózgu - neuroprzekaźniki ośrodkowego układu nerwowego, kluczowe struktury dla ich syntezy, dystrybucja w mózgu, receptory: m.in. GABA, glutaminian, dopamina, noradrenalina, adrenalina, serotonina, opioidy, endokannabinoidy. Hormony podwzgórza i przysadki mózgowej. [2 godz.] 3. Mózg emocjonalny - neuroanatomia zachowań popędowych, procesów emocjonalnych i motywacyjnych [układ limbiczny i układ nagrody]. Oś stresu: podwzgórze-przysadka-kora nadnerczy. Zaburzenia emocjonalne [lęk i depresja] i uzależnienia. [2 godz.] 4. Neuronalne podłoże mechanizmów pamięci - struktury anatomiczne mózgu zaangażowane w procesy pamięci i uczenia się; warunkowanie klasyczne i instrumentalne; pamięć deklaratywna i proceduralna. Procesy motoryczne - odruchy bezwarunkowe, warunkowe i wolicjonalne; rola rdzenia kręgowego, jąder podstawy, prążkowiec, mózdzku i kory nowej. [2 godz.] 5. Wzgórze - centralna stacja przekaźnikowa. Obszary recepcyjne kory mózgowej - specjalizacja układów funkcjonalnych mózgu. [2 godz.] 6. Wyższe czynności psychiczne. Funkcje wykonawcze i zespół płata czołowego. Podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów. Strukturalno-funkcjonalne aspekty mowy. Asymetria funkcjonalna - prawy mózg i lewy mózg. [2 godz.] 7. Neurologiczne podłoże psychopatologii i elementy ich diagnostyki: urazy i uszkodzenia mózgu; udar mózgu; padaczka; choroby neurodegeneracyjne [choroba Parkinsona, Alzheimer, Huntingtona]; choroby psychiczne [lęk, depresja, schizofrenia]. Diagnostyka patologii OUN - techniki elektrofizjologiczne i neuroobrazowanie mózgu. Neuropsychofarmakologia - wprowadzenie do farmakoterapii zaburzeń psychicznych i neurodegeneracyjnych, główne układy neurotransmisyjne mózgu, receptory, enzymy jako punkty uchwytu dla leczenia zaburzeń OUN. [2 godz.]

Ćwiczenia (14 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 2)
Cw1	1. Zapoznanie z planem zajęć, zagadnieniami przedmiotu i formą zaliczenia. Zdobywanie i aktualizacja wiedzy o układzie nerwowym - poszukiwanie najnowszych doniesień naukowych z dziedziny neuroscience: zapoznanie z przeglądarką PubMed, ScienceDirect. Rozwój onto- i filogenetyczny ośrodkowego układu nerwowego. Anatomia mózgu histologia układu nerwowego i główny podział anatomiczny mózgowia wykorzystanie atlasu mózgu. [2 godz.] 2. Neurotransmisja mózgu: receptory jako punkty uchwytu dla neuroprzekaźników, zasady działania receptorowego, podział, budowa i rola receptorów w mózgu. Neuroprzekaźniki ośrodkowego układu nerwowego: synteza i degradacja enzymatyczna, efekty receptorowe. Agonizm, antagonizm i modulacja allosteryczna działania receptorowego. Neuropsychofarmakologia efekty receptorowe leków i ich wpływ na zachowanie. [2 godz.] 3. Mózg emocjonalny, układ limbiczny i układ nagrody. Fizjologia stresu. Uzależnienia. [2 godz.] 4. Warunkowanie klasyczne i instrumentalne w badaniach układu nerwowego. Pamięć: engram, rodzaje pamięci, mechanizmy uczenia się. Plastyczność mózgu - procesy LTP, LTD, DSI, DSE. Zaburzenia pamięci. Procesy motoryczne - rola rdzenia kręgowego, jąder podstawy, prążkowiec, mózdzku i kory nowej. [2 godz.] 5. Percepcja - przetwarzanie informacji sensorycznych w ośrodkowym układzie nerwowym. Obszary recepcyjne kory mózgowej, podział strukturalno-funkcjonalny kory mózgu i jej powiązanie ze strukturami podkorowymi. [2 godz.] 6. Funkcje wykonawcze, podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów, zespół płata czołowego. Strukturalno-funkcjonalne aspekty mowy. Asymetria funkcjonalna prawy mózg i lewy mózg. [2 godz.] 7. Prezentacja wybranych metod diagnozy neuropsychologicznej: MoCA, MMSE, TLP, Benton, Bender, RHLB, Wieża Hanoi, Wieża Londyńska, test sortowania kart Winsconsin. Zaliczenie. [2 godz.]

6. Metody dydaktyczne

Wykład	
M2	Analiza tekstów
M6	Dyskusja
M17	Prezentacja multimedialna
M20	Wykłady
Ćwiczenia	
M1	Analiza przypadków
M2	Analiza tekstów
M3	Burza mózgów
M6	Dyskusja
M10	Konwersatorium
M15	Praca nad projektami

M16	Praca w grupach
M17	Prezentacja multimedialna

7. Nakład pracy studenta

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Wykład	14 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Ćwiczenia	14 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Praca własna studenta	
	47 godz.

Całkowite obciążenia	
Sumaryczna liczba godzin dla przedmiotu wynikająca z całego nakładu pracy studenta	75 godz.
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	3 ECTS

8. Kryteria oceny

Warunki zaliczenia przedmiotu:

Wykład: zaliczenie na podstawie egzaminu pisemnego typu test

Ćwiczenia: - zaliczenie na podstawie obecności, aktywności na zajęciach, przygotowania prezentacji na wybranego zagadnienia z tematyki zajęć oraz kolokwium

Wykłady (Egzamin końcowy / Zaliczenie końcowe)	
Na ocenę 5:	91-100 % prawidłowych odpowiedzi - egzamin
Na ocenę 4,5:	81-90 % prawidłowych odpowiedzi - egzamin
Na ocenę 4:	71-80 % prawidłowych odpowiedzi - egzamin
Na ocenę 3,5:	61-70 % prawidłowych odpowiedzi - egzamin
Na ocenę 3:	51-60 % prawidłowych odpowiedzi - egzamin

Ćwiczenia	
Na ocenę 5:	91-100 % prawidłowych odpowiedzi - kolokwium
Na ocenę 4,5:	81-90 % prawidłowych odpowiedzi - kolokwium
Na ocenę 4:	71-80 % prawidłowych odpowiedzi - kolokwium
Na ocenę 3,5:	61-70 % prawidłowych odpowiedzi - kolokwium
Na ocenę 3:	51-60 % prawidłowych odpowiedzi - kolokwium

9. Literatura

Literatura podstawowa

1. Sadowski B. (2013) Biologiczne mechanizmy zachowania się ludzi i zwierząt. Warszawa, WN PWN
2. Kalat J.W. (2020) Biologiczne podstawy psychologii. Warszawa, WN PWN
3. Górski T., Grabowska A., Zagrodzka J. (red.) (2013) Mózg a zachowanie. Warszawa, WN PWN
4. Longstaff, A. (2009). Neurobiologia. Warszawa, WN PWN

Literatura uzupełniająca

1. Vetulani J. (2010) Mózg fascynacje, problemy, tajemnice. Kraków, Wydawnictwo Homini
2. Walsh K., Darby, B. (2016) Neuropsychologia kliniczna. Gdańsk, GWP

Publikacje prowadzącego

1. Solecki W., Kielbinski M., Wilczkowski M., et al. (2022) Regulation of cocaine seeking behavior by locus coeruleus noradrenergic activity in the ventral tegmental area is time- and contingency-dependent. *Front Neurosci.* 2022;16:967969. Published 2022 Aug 5. doi:10.3389/fnins.2022.967969
2. Solecki W., Kielbinski M., Bernacka J., et al. (2022) Alpha1-adrenergic receptor blockade in the ventral tegmental area attenuates acquisition of cocaine-induced pavlovian associative learning. *Front Behav Neurosci.* 2022;16:969104. Published 2022 Aug 4. doi:10.3389/fnbeh.2022.969104
3. Papp M., Gruca P., Lason M., Litwa E., Solecki W., Willner P. (2022) Optogenetic stimulation of medial prefrontal cortex excites GABAergic cells in the nucleus accumbens and hippocampus of Wistar-Kyoto rats exposed to chronic mild stress. *Psychopharmacology (Berl)*. 2022 Jul;239(7):2299-2307. doi: 10.1007/s00213-022-06116-6

10. Informacja o osobach prowadzących zajęcia

Osoby prowadzące zajęcia

mgr Ksenia Cielebak (e-mail: kcielebak@uafm.edu.pl)

mgr Kamil Krupa (e-mail: kkrupa@uafm.edu.pl)

dr hab. Wojciech Solecki (e-mail: wsolecki@uafm.edu.pl)